

Könyvtárunkról

1945. október 17-én keltezett az első bejegyzés, az ún. tanári szakleltárkönyvünkbe az első magyar nyelvű lírikusunk, Balassa Bálint Válogatott költeményei két példányával. „Álladék” az év december 31-én 97 db (kötet), 265 P értékben. Az aláírás itt Fördös László igazgató s. k. jelzéssel, s a bejegyzések dr. Kiséry László keze írása.

1947. június 23-i dátummal kezdődik azután A miskolci Hunfalvy János Gimn. Ifjúsági könyvtár leltári bevételi naplója felíratú másik könyvtárdokumentumunk Sztrókay Kálmán Száz kísérlet c. könyvével, dr. Bóka László ajándéka feljegyzéssel a jegyzet-rovatban. Mindkét régi nagy alakú (42x29 cm) leltárkönyvnek dr. Kiséry László a vezetője 1948 októberéig, és az ifjúságit valamelyik jó írású diák írja ekkor, meg még a későbbiekben is, úgy 1950-ig.

1948 októbertől a tanári leltárkönyv Wespri Jenő beírásával követhető nyomon 1953 szeptemberéig, s valószínű, hogy az ifjúságit is ő vezettette és gondozta 1950 februárjáig, mert ekkor látszik itt először Benkő László írásával a bejegyzés 1952 szeptemberéig, amikor is Németh László kézírásával található tovább a naplóvezetés, 1953. IX. 1-ig. 1953 szeptemberétől Bánk László veszi át mindkét leltárkönyv vezetését, és végzi mindkettő kezelését és gondozását hűségesen 15 éven át, tehát 1968-ig, a jelenlegi könyvtáros szolgálatba lépéséig.

Az új étellel, 1945-tel indult tehát könyvtárunk is, s amikor jelenlegi épületünkben veszi kezdetét a munka, állagunk a tanári könyvtárban 309 db (kötet), 2210 Ft értékben, az ifjúságié pedig 248 db (kötet), 1014 Ft értékben. Összesen 557 db (kötet) könyv, értéke 3224 Ft.

Bánk László magyar—francia szakos tanár iskolánk könyvtárában eltöltött 15 esztendeje alatt hatalmas gyarapítással növelte állományunkat kötet és érték tekintetében egyaránt. Hozzáértő, odaadó, fáradságot nem kímélő munkájával már 10 év alatt tízezerre növelte a kötetek számát, s ez idő alatt megkapta iskolánk a függetlenített könyvtáraosságot is.

Az 1968-as átadás-átvétel alkalmával, majd azóta is évenként, és most legutóbb 1974 elején: a két részleg (tanári és ifjúsági, hivatalos összevonásakor leselejtezünk, s így csökkentésbe vettünk összesen mintegy kettőezer kötetet, úgy húszezer forint összegben, s ennek megfelelően a jelenlegi állományunk (állagunk) közel tizenötezer kötet, négyszázezer forintnyi értékben.

Sok szép és értékes könyvünk van tehát, s főképp a mindennapok szükségeibe vágóak, ha régiségeink, ősnymtatványaink nincsenek is, legfeljebb faksimiléink néhány régi könyvről, és egy-egy ritkább sorozatunk az elmúlt időkől.

Hiába volna azonban a sok jó könyv, ha nem forgatnák. Éppen ezért arra törekszünk, hogy tudatosítsuk és valóra váltsuk a „miénk” a könyvtár jelentését és jelentőségét. „Egy hónap — egy könyv!” — szoktuk hangoztatni egymás között, és volt is már olyan évünk a közelmúltban, hogy szinte teljesítették osztályaink, illetve tanulóink a tervet, mivel

olyan szép kölcsönzés volt könyvtárunkból diákjaink között, hogy csaknem 10 kivett könyv jutott átlagban egyre a tíz hónap alatt. Alig volt ekkor 30 gyerek a 700-on jóval felüli iskolalétszámból, aki ne lett volna olvasója könyvtárunknak. — Sajnos, az elmúlt években visszaestünk e téren, mert 1973 őszén az ún. decimális rendszer szerint kezdtük el átrendezni könyvtárunkat, miközben az előírt összevonást is megejtettük, s így volt idő, amikor — ha átmenetileg is —, de szüneteltetni kellett a könyvtárszolgálatot. Ugyanis mivel nálunk addig még nem az általános tizedes osztályozású rendszerben voltak a könyvek, nekifogtunk hát az átállásnak. Kocsis Jánosné szakfelügyelőnk hónapokon keresztül segített bennünket a leltárkönyvek, leltári szám, raktári jelzet és betűrend szerinti átírásában, valamint a selejtezésben, s e megfeszített többletmunkája nyomán elindításával ma ott tartunk, hogy — miközben végezzük a tizenötezres könyvtár átrendezését és átírását — zavartalanul folynak könyvtárunkban a kölcsönzések és egyéb könyvtárszolgáltatások, mint pl. a folyóiratok olvasása, helyben búvárkodás, kutató munkák stb.

Mert 1969 óta rátértünk mi is a szabadpolcos rendszerre, s diákjaink élnek is ennek előnyeivel. Csak az a baj, hogy bizony helyszűkében vagyunk, s a mennyezetig beépített felső polcozatokat is ugyancsak használnunk kell, noha ez nem bizonyul minden tekintetben a legmegfelelőbb megoldásnak. Mindenesetre, amit csak tudunk, igyekszünk szem elé tenni, és könnyebben elérhetővé a kelendőbbeket.

Több módját követjük annak azután, hogy tanulóink ismerjék meg, látogassák és használják könyvtárunkat. Pl. mindjárt év elején itt tartjuk a füzetosztást, hogy az újak már ekkor szemrevételezhessék a helyet. Majd elsőseinket osztályonként ismertetjük helyben, helyettesítési órákra meg szívesen megyek, vive magammal az osztály „olvasónapló”-ját, és személy szerint olvasom fel, hogy ki hány könyvet vitt már ki, illetve megkérdezem, hogy ki miért nem olvasott még könyvtárunkból. Ugyanakkor félévenként kimutatást készítek az osztályok olvasási átlagáról, valamint arról, hogy hányan nem vettek még ki tőlünk könyvet az időnyben. — A szaktanárok teszik és tehetik mégis a többet azzal, hogy megadott, vagy körvonalazott megbízással küldik tanítványaikat, majd ellenőrzik olvasottságukat, s ez utóbbiban az osztályfőnökön is igen sok múlhat, és múlik is. Mivel pedig könyvtárunk rendezvényekre nem nagyon alkalmas, éppen a hely szűke miatt, úgy kapcsolódunk be a mindenkori rendezvényekbe, hogy szolgáltatójuk mindig az ehhez való megfelelő anyagot, hangos híradón tesszük közzé ajánlatainkat, terveinket, ismertetéseinket, s minden, a könyvtárral kapcsolatos tudnivalót, rendszeresen vagy időnként, alkalomadtán.

Mindenesetre arra törekszünk, hogy úgy jöjjenek olvasóink a könyvtárba, mintha nem idegen helyre mennének, hanem valóban a sajátjuknak tartván és érezvén minden darabját, teljes felelősséggel megóvásukat illetően is.

Gondunk ugyanis — többek között — könyveink állapotának megóvása, mivel nagyon-nagyon nyűvődnek. Ezért ez napirenden levő témánk, amit a már említett iskolai „hangos híradónkban” is gyakorta szó-

vá szoktunk tenni, kérés és figyelmeztetés formájában egyaránt. Újabban „hozott” borító megkövetelését vezettük be a könyvek átjelzése óta, már csak azért is, hogy a gerincen ne maszatolódják a felírt jelzet, de a borító egyébként óvja is a könyvet.

Ugyancsak nagy gondunk a több mint 70 fajta folyóirat és lap gondozása és elraktározása, mert nem tudjuk mindenkor hiánytalanul összegyűjteni a példányokat, márpedig kötetni csak teljes évfáratot érdemes, még hozzá tartalommutatóval! Volt idő, s vannak kötött darabjaink, sőt sorozatunk is szépen, amikor ez ment, de egyrészt nagy utánajárást igényelt, míg a hiányzó számokat pótolni lehetett, meg a könyvkötészetünk is teljes virágkorát élte akkor a politechnikai oktatás keretében, s nem úgy, mint most néhány éve, amikor sem a körülmények, sem a megfelelő szakvezetés nem állott úgy rendelkezésünkre. Ez évben úgy látszik, hogy megvolna a szakvezetés, csak a körülményeinket kell majd ki-módolnunk. Mert kár volna feladni és elhanyagolni ezt a területet is, mivel sok előnye van iskolai és könyvtári vonatkozásban egyaránt.

Folyamatban van lemeztárunk átrendezése is, mely nagyobb részben az ének-zene órákat szolgálja, s ennek felrüssítésére, új lemezek beszerzésére és gyarapítására lelkes fiatal énektanárunk, Páfrány Ferenc vállalkozott. Allományunk itt 175 lemez, tizenegyezer forint értékben.

Ami pedig évi ellátmányunkat illeti, öröndetesnek mondható. Ugyanis már a mögöttünk levő két évben 20—20 ezer forinton felül volt a beszerzésre fordítható összegünk, most pedig 25 ezer forint előirányzatunk van az új gazdasági évre. Ebből a mindenkori 50%-ot a Könyvtár-ellátónál kötjük le szerződéssel, már évek óta, de sokkal többet szoktunk itt vásárolni, mint amennyi a vállalt összeg.

Az új beszerzések viszont az elhelyezés és „elhelyezkedés” gondját is növelik egyben, s az volna megfelelő, ha helyiségünket is bővíteni tudnánk. Reméljük, hogy tervezett új építkezésünkkel erre is sor kerül.

Végül pedig, mivel az átállással ETO-rendszerünkre a 15 ezres könyvtár cédulakatalógus-tárát is át kell írunk, és egy-egy könyvről legalább három példányt kell készítenünk (szerző-, cím- és szakcsoportosítással), föltétlen szükséges volna egy olyan, jól gépelni tudó munkatárs beállítása erre, aki naponta legalább 3—4 órában csak ezt végezhetné, mivel másképpen ezt időre és időben megoldani nem tudjuk.

Ami pedig egyebekben a mindennapok adminisztratív könyvtármunkáját illeti, abban önként vállalkozó tanítványaink segédkeznek, s remélhetőleg nem egy lesz majd közülük, aki ennek nemcsak továbbtanuló éveiben, hanem esetleg életre szólóan is szedheti gyümölcsét. De a többieknek is ezt szeretnénk elérni könyvtárunkkal.

DEMETER GYULA
könyvtáros tanár